

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ

ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Τ
Κ
Α
Ν
Α
Τ
Α
Κ
Α
Τ
Α
Κ
Α
Τ
Α
Κ
Α
Τ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἐτήσια Συνδρομή Περιοδικοῦ, διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δρχ. 50
» διὰ τὸ ἐξωτερικὸν \$ 3

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092

ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ἐπεύθυνος τυπογραφείου :

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ	Ἐνακοίνωσις
Α. ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ - ΚΑΡΑΒΙΔΑ	Ἐομιλία
W. LOGAN	»
Δ. ΔΑΡΜΗ	»
Α. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ	»
ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	Ἐνακοίνωσις

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Όμιλία τῆς Κας ΑΘΗΝΑΣ ΤΣΙΤΟΥΡΙΔΟΥ - ΚΑΡΑΒΙΔΑ, Διευθυνούσης
Τμήματος Ἐκπαιδεύσεως Ἀδελφῶν Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτριῶν
Ἐπιχειρήσεως Κοινωνικῆς Προνοίας - Ἑλλάς

Πρόοδος εἰς τὰς ὑπηρεσίας Δημοσίας Ὑγιεινῆς ὑπαγορεύει ἐπίσης τὴν σχετικὴν ἀνάπτυξιν νοσηλευτικῶν ὑπηρεσιῶν δημοσίας ὑγιεινῆς.

Ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς στατιστικὰς πληροφορίας διαφόρων χωρῶν κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἡ θνησιμότης ἔχει σημαντικὰ μειωθῆ ἔν συγκρίσει πρὸς τὴν γεννητικότητα καὶ ὅτι ὑπάρχει μία ριζικὴ ἀλλαγὴ εἰς τὰς αἰτίας θανάτων. Συγκρίνοντας τὰς αἰτίας θανάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν καὶ τῶν μετέπειτα ἐτῶν, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθοῦμεν τὰς ἄλλας χώρας ἐπ' αὐτοῦ τοῦ σημείου.

Κατὰ τὰς δύο πρώτας περιπτώσεις αἱ καρδιοπάθειαι καὶ ὁ καρκίνος κατεῖχον τὴν τελευταίαν θέσιν εἰς τὰς αἰτίας θνησιμότητος καὶ τὴν πρώτην τοιαύτην ἀπὸ τὸ 1949 καὶ ἔντεῦθεν, ἀντὶ τῆς πνευμονίας, φυματιώσεως, ἐλονοσίας, δυσεντερίας καὶ ἄλλων μεταδοτικῶν νοσημάτων ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς θανάτων βαίνει διαρκῶς ἐλαττούμενος.

Πρὸ δύο γενεῶν οἱ ὑγειονομικοὶ ὑπάλληλοι ἠσχολοῦντο μὲ τὴν ὑγιεινὴν τοῦ περιβάλλοντος, ἐνῶ αἱ ἐπιπλοκαὶ τῆς κνήσεως καὶ τὰ ἀτυχήματα κατὰ τὸν τοκετὸν ὡς καὶ τὰ νοσήματα τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας ἐθεωροῦντο μεταξὺ τῶν πρώτων αἰτιῶν θανάτων. Σήμερον, ἡ ἰατρικὴ ἐπιστημονικὴ πρόοδος, ὡς καὶ ἡ καλλιτέρα ἐφαρμογὴ τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς ἔχουν θέσει ὑπὸ ἔλεγχον τὰ ὡς ἄνω προβλήματα, οὕτως ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ διαθέτωμεν ἓνα μέγα μέρος τῶν ἐνεργειῶν μας διὰ τὴν πρόληψιν, ἔγκαιρον ἀνακάλυψιν καὶ ἔλεγχον τῶν ἀσθενειῶν τῆς μέσης καὶ γεροντικῆς ἡλικίας.

Τίνι τρόπῳ αἱ ἀλλαγαὶ εἰς τὸν τρόπον ζωῆς καὶ συνθηκῶν ἐργασίας ἔχουν ἐπηρεάσει τὴν ὑγείαν καὶ ἔχουν συμβάλει εἰς μακροζωΐαν.

Πῶς ὁ πληθυσμὸς τῆς γεροντικῆς ἡλικίας προοδευτικῶς αὐξάνει καὶ ἡ θνησιμότης ἐλαττοῦται; Πῶς συνέβη ὥστε τὰ ὀξέα λοιμώδη νοσήματα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ παρελθὸν ἐπέφερον τὸν θάνατον κατὰ τὴν διάρκειαν μιᾶς ἐπιδημίας εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας ἀνθρώπων, σχεδὸν ἐξηφανίσθησαν ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς; Πῶς τέλος συνέβη ὥστε σήμερον νὰ ὑπάρχη ἓνας τόσον ἠῤῥημένους ἀριθμὸς πασχόντων ἐκ χρονίων νοσημάτων εἰς τὰς διαφόρους χώρας;

Ἀσφαλῶς ἡ προσφάτως ἀξιολόγως βελτιωθεῖσα ἰατρικὴ περίθαλψις καὶ φροντίς συμπεριλαμβάνουσα τὴν ἀνακάλυψιν λίαν ἀποτελεσματικῶν φαρμάκων, τὴν πρόοδον τῆς χειρουργικῆς, ὡς καὶ τῶν διαφόρων εἰδικότητων τῆς ἰατρικῆς καὶ ἡ διδομένη ἔμφασις ἐπὶ τῆς προλήψεως ὑπῆρξαν ἀναμφιβόλως οἱ πρωτεύοντες παράγοντες διὰ τὴν ἐλάττωσιν πολλῶν μεταδοτικῶν νοσημάτων. Ἐπίσης οἱ ἴδιοι παράγοντες συνέβαλαν εἰς τὴν διάσωσιν τῶν βρεφῶν καὶ νέων ἀνθρώπων ὥστε σὰν συνέπεια τούτων νὰ εἶναι ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ τῆς μέσης καὶ γεροντικῆς ἡλικίας, ὅτε ἡ γενικὴ ἀντίστασις τοῦ ὄργανισμοῦ ἐλαττοῦται καὶ τὰ ἄτομα καθίστανται ἐπιρρεπῆ εἰς τὰ χρόνια καὶ ἐκφυλιστικὰ νοσήματα.

Καίτοι οἱ παράγοντες οἱ ὁποῖοι ἐπιδροῦν ἐπὶ τῶν ὑπηρεσιῶν Ὑγιεινῆς ἀνὰ τὸν κόσμον ποικίλλουν ἀπὸ χώραν εἰς χώραν, ἀκόμη καὶ ἐντὸς τῆς ἰδίας χώρας, ἐν τούτοις, ὑπάρχουν μερικαὶ σχεδὸν παγκοσμίως ἀναγνωρισθεῖσαι γενικαὶ τάσεις.

Μεταξὺ τῶν περισσότερον ἀξιολόγων εἶναι αἱ νέαι κοινωνικαὶ ἀλλαγαὶ εἰς τὴν καθημερινὴν μας ζωὴν, αἱ ὁποῖαι ἔχουν διαρκῆ ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ συμβολὴ τῶν εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν, ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως εἶναι ἀγαθὴ, ἀπὸ ἄλλης δὲ προκαλεῖ φυσικά, συναισθηματικά καὶ κοινωνικὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπιδρῶν δυσμενῶς ἐπὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ τρόποι ζωῆς ὡς καὶ αἱ συνθηκαὶ ἐργασίας, καίτοι μπορεῖ νὰ διαφέρουν μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν ὡς καὶ τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς ἰδίας χώρας ἐμφανίζουσι μιὰ συνεχῶς ἀξιοσημεῖωτον βελτίωσιν ἔναντι τῶν προηγουμένων εἰς τὴν ἰδίαν χώραν.

Κάθε ὑπάλληλος, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἀπλοῦ ἐργάτου, εἰς τὰς περισσότερον εὐημερούσας οικονομικῶς χώρας ἀπολαμβάνει καλλιτέρου ἐπιπέδου ζωῆς, συχνὰ μιᾶς ἀνέτου, εὐχαρίστου καὶ συγχρόνου οἰκίας, ἴσως μὲ κεντρικὴν θέρμανσιν, ζεστὸ καὶ κρῦο νερό, ἐπαρκεῖς βοηθητικὸς χώρους, τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, μέσων ψυχαγωγίας, ὡς ραδιοφώνου καὶ τηλεοράσεως καὶ πολλῶν ἄλλων μέσων πού συμβάλλουσι εἰς τὴν δημιουργίαν ἐνὸς ὑγιοῦς, καθαροῦ καὶ εὐχαρίστου οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι σήμερον κάθε ὑπάλληλος ἐργάζεται ὑπὸ καλλιτέρας ὑγιεινᾶς συνθήκας. Συνήθως εἰς ὅλας τὰς χώρας ἔνα ἐργοστάσιον ἢ οἰονδήποτε Ἰδρυμα πρέπει νὰ πληροῖ ὠρισμένους κανόνας ὑγιεινῆς. Τὸ περιβάλλον ἐργασίας εἶναι περισσότερο ὑγιεινὸν διότι λαμβάνεται φροντίδα διὰ κατάλληλον φωτισμὸν, ἀερισμὸν καὶ θέρμανσιν. Προβλέπονται δωμάτια ἀναπαύσεως καὶ ἐστιατόρια διὰ παροχὴν ζεστῶν γευμάτων. Ὁ ὑπάλληλος τῆς σήμερον ἐργάζεται ὀλιγωτέρας ὥρας ἐβδομαδιαίως ἔναντι τοῦ παρελθόντος, διαθέτει περισσότερο χρόνον δι' ἀνάπαυσιν ἢ διασκέδασιν, ἔχει ἄδειαν κατ' ἔτος, μὲ ὅλας τὰς ἀποδοχάς. Ἐπομένως ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του περισσότερο χρόνον δι' ἀνάπαυσιν καὶ ψυχαγωγίαν. Ἐπίσης εἰς κάθε μεγάλην βιομηχανίαν ἔχουν ἀναπτυχθῆ προγράμματα βιομηχανικῆς ὑγιεινῆς, τὰ ὁποῖα συμβάλλουσι εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῆς ὑγείας τῶν ἐργατῶν. Ἐπιπροσθέτως εἰς

κάθε σύγχρονον κοινωνίαν οἱ ἐργάται, ὡς καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι ἔχουν ἀσφαλίσεις ὑγείας καὶ συντάξεως, λόγῳ ἡλικίας, ἀτυχημάτων καὶ χρονίων νοσημάτων.

Διὰ τῶν ἀσφαλίσεων ὁ ὑπάλληλος αἰσθάνεται ἀσφάλεια διότι δὲν ἐργάζεται μόνον διὰ τὸ παρὸν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μέλλον τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῆς οἰκογενείας του, καθότι ἡ ἀσφάλισις ἐπεκτείνεται ἐπὶ ὅλων τῶν ὑπὸ τοῦ ἀσφαλιζομένου προσρατευομένων μελῶν τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ ἐπίδρασις τῶν ὡς ἄνω βελτιώσεων ἐπὶ τῶν τρόπων ζωῆς καὶ συνθηκῶν ἐργασίας ὑπῆρξε πολὺ ἀγαθὴ ἐπὶ τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων, καθιστῶσα αὐτοὺς περισσότερο ὑγιεῖς μὲ ἠδξημένην τὴν ἄμυναν τοῦ ὄργανισμοῦ καὶ συνεπῶς μὲ αὐξήσιν τοῦ μέσου ὀρίου ἡλικίας ζωῆς.

Πῶς αἱ ἀλλαγαὶ ἐπὶ τῶν τρόπων ζωῆς καὶ συνθηκῶν ἐργασίας ἔχουσι ἐπιδράσει δυσμενῶς ἐπὶ τῆς ὑγείας τῶν ἀνθρώπων;

Αἱ ὡς ἄνω βελτιώσεις μὲ τὴν προφανῶς ἐξαιρετικὴν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ὑγείας καὶ εὐτυχίας τῶν ἀνθρώπων, συνοδεύονται καὶ μὲ ἔνια μειονεκτήματα.

Ἡ βιομηχανικὴ ἐπανάστασις καθὼς καὶ ἡ ὑπάρχουσα τάσις τῆς μετακινήσεως τῶν ἀγροτικῶν πληθυσμῶν ἐντὸς τῶν πόλεων, ὀφειλόμενα κυρίως εἰς μεταπολεμικὰ αἰτία, ἥλλαξαν τὰς συνθήκας ζωῆς καὶ κατέστησαν τὰ μὲν οἰκογενειακὰ διαμερίσματα μικρά, τὰς δὲ ἀνεξαρτήτους οἰκίας πολυωρόφους πολυκατοικίας.

Ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας ἠλάττωσε τὰ ἐργατικὰ χέρια, ἐξαρτῶσα τὴν ἀπόδοσίν της ἐπὶ συνθέτων μηχανῶν παρὰ ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματιῶν καὶ τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας.

Πυκνοκατοικούμεναι πόλεις, θόρυβοι, μολυσμένος ἀναπνεόμενος ἀήρ, ἀγωνία, κοινωνικαὶ ὑποχρεώσεις καὶ περιορισμοί, σφοδρὸς ἀνταγωνισμὸς δι' ἐπιτυχίαν, ἀγωνία ὡς ἀποτέλεσμα διεθνῶν ἀναταραχῶν καὶ ἐπανειλημμένων πολέμων, ὅλα αὐτὰ εἶναι μειονεκτήματα πού ἀπορρέουσι ἐκ τῶν συγχρόνων κοινωνικῶν τάσεων, ἐπὶ τοῦ τρόπου ζωῆς καὶ συνθηκῶν ἐργασίας εἰς τὰς κοινωνίας μας.

“Ολοι αὐταὶ αἱ δυσμενεῖς συνθήκαι κάμνον τὸν ἄνθρωπο νὰ στενοχωρῆται συνεχῶς, νὰ εὐρίσκειται ὑπὸ τὸ κράτος πίεσεως καὶ ἀθυμίας, τὰ ὁποῖα ὀδηγοῦν εἰς νευρικές, συναισθηματικές, καρδιολογικές ἢ ἄλλας χρονίας ἀνωμαλίας αἱ ὁποῖαι ἄλλοτε ἦσαν συνήθως συνδεδεμέναι μὲ τὴν πάροδον τῆς ἡλικίας.

Ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ αἱ κάτωθι ἄλλαι κοινωνικαὶ τάσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς υἰγείας τῶν ἀνθρώπων καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ὀργάνωσιν τῶν προγραμμάτων δημοσίας υἰγεινῆς. Ἡ αὐξηθεῖσα πυκνότης καὶ ταχύτης τῶν μέσων συγκοινωνίας, ἡ χρησιμοποίησις ἀεροσκαφῶν εἰς ὑψηλὰ ὑψόμετρα μὲ μεγαλυτέραν ταχύτητα ἐδημιούργησαν νέα προβλήματα εἰς τὴν πρόληψιν ἀτυχημάτων, τὴν ἰατρικὴν περίθαλψιν ὡς καὶ ἀποκατάστασιν.

Ἡ χειραφέτησις τῶν γυναικῶν καὶ ὁ αὐξανόμενος ἀριθμὸς ἐργαζομένων ἔχουν μίαν κατάδηλον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς καὶ πολλὰ μητρικὰ καθήκοντα ἔχουν ἐμπιστευθῆ εἰς τὰ σχολεῖα καὶ παιδικὰ ιδρύματα.

Τὸ ἀνώτερον μορφωτικὸν ἐπίπεδον ὡς καὶ ἡ υἰγεινὴ διαφώτισις τοῦ κοινοῦ ἐπὶ γενικῶν θεμάτων υἰγεινῆς μὲ ὅλα τὰ μέσα διαδόσεως πληροφοριῶν, καλοῦν τὴν ἀδελφὴν διὰ προσωπικὴν κατεύθυνσιν τῶν ἀτόμων, οἰκογενειῶν καὶ ομάδων ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἐπιλογὴν, μετάφρασιν καὶ προσαρμογὴν τῶν πληροφοριῶν τούτων.

Σύγχρονοι ἀνάγκαι υἰγεινῆς καὶ προτεραιότης εἰς τὸν σχεδιασμὸν νοσηλευτικῶν προγραμμάτων δημοσίας υἰγεινῆς.

Ἐπάρχει ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς προγραμμάτων υἰγεινῆς συνυφασμένων μὲ τὴν παράδοσιν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐν πολλοῖς ἔχει ἀσχοληθῆ τὸ παρελθὸν ἀλλ’ ἀκόμη καὶ τὸ παρὸν πολλῶν χωρῶν. Τοιαῦται ἀνάγκαι εἶναι ἡ προστασία τῆς ἐγκύου καὶ τῶν παιδιῶν πάσης ἡλικίας, ἡ υἰγεινὴ περιβάλλοντος, ἡ καταπολέμησις τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων συμπεριλαμβανομένης τῆς φυματιώσεως ὡς καὶ τῶν ἀφροδισίων νοσημάτων, ἔναντι τῶν ὁποίων οὐδέποτε θὰ σταματήσῃ ἢ θὰ ἐλαττωθῆ τὸ ἐνδιαφέρον

μας διὰ τὴν λῆψιν προληπτικῶν μέτρων.

Ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω ἀναγκῶν υἰγεινῆς μποροῦμε νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἀναφερθέντων ὅτι ἡ σύγχρονος ζωὴ, ὡς καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος, ὑπαγορεύει τὴν ἀνάγκην νὰ δοθῆ προτεραιότης εἰς τὸν σχεδιασμὸν ὑπηρεσιῶν δημοσίας υἰγεινῆς ἀναφορικῶς μὲ τὴν πρόληψιν καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν κάτωθι ἀναγκῶν υἰγεινῆς :

1. Καρδιοαγγειακὰ νοσήματα ὡς καὶ ἄλλα χρόνια νοσήματα (διαβήτης κλπ.).

2. Καρκῖνος (ἐγκαιρὸς ἀνακάλυψις καὶ θεραπεία).

3. Νευρολογικὰ νοσήματα συμπεριλαμβανομένων τοῦ ἀλκοολισμοῦ, τοῦ ἐθισμοῦ εἰς φάρμακα καὶ τῶν ψυχοσωματικῶν ἀνωμαλιῶν (πρόληψις καὶ θεραπεία).

4. Προβλήματα γεροντικῆς ἡλικίας.

5. Κατ’ οἶκον φροντίδα ἀσθενῶν καὶ χρονίων πασχόντων ἀσθενῶν.

6. Πρόληψις ἀτυχημάτων.

7. Ἐπέκτασις ὑπηρεσιῶν σωματικῆς, ψυχικῆς κοινωνικῆς ἀποκαταστάσεως.

8. Ἀνάπτυξις ὑπηρεσιῶν ἐπαγγελματικῆς υἰγεινῆς.

9. Προγράμματα προσαρμογῆς καὶ υἰγεινῆς διαπαιδαγωγήσεως.

10. Ἐνδιαφέρον διὰ μερικὰ προβλήματα περιβάλλοντος ἐπὶ κατοικίας, μολύνσεως ἀτμοσφαιρας, προστασίας ἐκ ραδιοενεργείας κλπ.

Ἐν τούτοις ἡ προτεραιότης προγραμματισμοῦ ὑπηρεσιῶν δημοσίας υἰγεινῆς πρέπει νὰ γίνῃ ἐπὶ τῆ βάσει τῶν εἰδικῶν ἀναγκῶν τῆς χώρας, τῆς ὀριμότητος τῶν ἀτόμων νὰ δεχθοῦν τὴν ἀλλαγὴν, καὶ διατιθέμενα μέσα, ὡς οἰκονομικὰ τοιαῦτα, ὑπαρξίς εἰδικευμένου προσωπικοῦ κλπ.

Ὁ ρόλος τῆς Ἐπισκεπτρίας Ἀδελφῆς εἰς τὴν δημοσίαν υἰγεινὴν.

Εἰς τὰς ὑπηρεσίας τῆς δημοσίας υἰγεινῆς ὁ ρόλος τῆς ἀδελφῆς Ἐπισκεπτρίας υἰγεινῆς εἶναι μεγάλης σπουδαιότητος καὶ σημασίας. Ἐχει ἀποδειχθῆ ὅτι χωρὶς ἐπισκεπτρίας οὐδὲν πρόγραμμα δημοσίας υἰγεινῆς μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῆ ἐπιτυχῶς. Αὐτὸ δὲν εἶναι ὑπερβολὴ ἀλλὰ πραγματικότης, ἀπορρέουσα ἀπὸ τὴν πείραν καὶ τὴν προσωπικὴν γνώμην ὄλων

τῶν Ὑγειῶν. Ὑπαλλήλων καὶ συνεργατῶν τῆς ἀδελφῆς ἐπισκεπτρίας ὑγεινῆς, οἱ ὅποιοι ἔχουν τὴν δυνατότητα ἢ τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαπιστώσουν τὸν βαθμὸν τῆς συνεισφορᾶς τῶν ἀδελφῶν ἐπισκεπτριῶν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ὑπηρεσιῶν δημοσίας ὑγεινῆς.

Γενικευμένη ἀδελφὴ δημοσίας ὑγείας.

Ἡ ἀδελφὴ Ἐπισκέπτρια Ὑγεινῆς καλεῖται νὰ συμβάλῃ σήμερα ὀλιγώτερον ἢ περισσότερο εἰς τὴν καταπολέμησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ὑγείας, αἱ ὅποια ἔχουν ἀνφεροθῆ ἀνωτέρω καὶ τὰς ὁποίας οἰαδήποτε ὑπηρεσία δημοσίας ὑγεινῆς εἶναι συνετὸν νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὸ πρόγραμμα της. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον αἱ ἀδελφαὶ ἐπισκέπτριαι ὑγεινῆς πρέπει νὰ εἶναι καταλλήλως ἐκπαιδευμένοι. Οὕτω ἐπήγαγεν ἡ ἀνάγκη τῆς εὐρύτερας μορφώσεώς των συμπεριλαμβανομένης εἰδικῆς ἐκπαίδευσως καὶ πείρας εἰς ὅλα τὰ συζητηθέντα ἀνωτέρω προβλήματα ὑγεινῆς, οὕτως ὥστε νὰ γίνῃ ἰκανὴ ν' ἀντιμετωπίζῃ ὅλας τὰς περιπτώσεις αἱ ὅποια δυνατόν νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ νὰ προσφέρῃ μίαν μελετημένην καὶ γενικὴν οἰκογενειακὴν νοσηλευτικὴν φροντίδα.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐπιμαχα θέματα τῶν ὑπηρεσιῶν Ἐπισκεπτριῶν δημοσίας ὑγεινῆς ἦτο τὸ θέμα προσφορᾶς εἰδικευμένης νοσηλευτικῆς ὑπηρεσίας ἔναντι τῆς γενικευμένης τοιαύτης.

Ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως εἶχε ὑποστηρικθῆ ὅτι μιὰ Ἐπισκέπτρια εἰδικῶς ἐκπαιδευθεῖσα διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς φυματιώσεως, εἶναι καλλίτερα κατηρητισμένη διὰ τὴν παρακολούθησιν ἑνὸς φυματιῶντος ἐν συγκρίσει μὲ μιὰ πολυδύναμον ἐπισκέπτρια.

Ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως, αὐτοὶ οἱ ὅποιοι διετίθεντο εὐνοϊκῶς ἔναντι τῆς γενικευμένης ἀδελφῆς, διαφωνοῦσαν ἐπὶ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀδελφὴ ἐπισκέπτρια ὑγεινῆς ἐξυπηρετεῖ ἄτομα καὶ οἰκογενείας καὶ ὄχι νοσήματα καὶ συνθήκας.

Ἡ γενικευμένη ἀδελφὴ Ἐπισκέπτρια ὑγεινῆς ἐπιδιώκει νὰ τοποθετήσῃ τὸ ἄτομον σὰν μέλος τῆς οἰκογενείας ἢ τῆς κοινότητος εἰς ἣν αὐτὸ ἀνήκει. Ἐξ ἄλλου

αἱ ἀνάγκαι ὑγείας τῶν μελῶν μιᾶς οἰκογενείας εἶναι ἀλληλένδετοι ὥστε εἶναι δύσκολο νὰ τὰς ξεχωρίσῃ τις. Ἡ εἰς τὴν οἰκογένειαν προσφερομένη φροντίς συμβάλλει εἰς τὴν οἰκονομίαν ἐπαγγελματικοῦ χρόνου, ἀξάνει τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς ἐργασίας τῆς ἀδελφῆς καὶ τὴν καθιστᾷ περισσότερο εὐπρόσδεκτον ὑπὸ τῆς οἰκογενείας.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἶναι προτιμώτερον διὰ τὰς ὑπηρεσίας τῆς δημοσίας ὑγεινῆς νὰ εἶναι πλαισιωμένοι μὲ γενικευμένας - πολυδύναμους ἀδελφὰς ἐπισκεπτρίας. ὥστε αἱ εἰδικευμένοι νὰ χρησιμοποιοῦνται διὰ συμβουλευτικὴν ἐργασίαν, ἐνῶ αἱ ὀλιγώτερον κατηρητισμένοι, ἀκόμη καὶ βοηθοί, μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν ὑπὸ ἐπαρκῆ ἐπίβλεψιν κυρίως διὰ νοσηλείαν κατ' οἶκον καὶ ἐνεργείας ποῦ δὲν χρῆζον ὑψηλῆς ἐπαγγελματικῆς ἰκανότητος.

Δραστηριότητες γενικευμένης ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς Δημ. Ὑγεινῆς.

Αἱ ὑπηρεσίαι Ἐπισκεπτριῶν Δημοσίας Ὑγεινῆς σήμερον δύνανται νὰ προσφέρουν:

- α) Κατ' οἶκον νοσηλευτικὴν φροντίδα.
- β) Συμβουλὰς καὶ κατευθύνσεις ἐπὶ προβλημάτων ὑγείας ὥστε τὰ ἴδια τὰ ἄτομα νὰ λύουν τὰ προβλήματα τῶν, καὶ
- γ) Μίαν συνδυασμένην ὑπηρεσίαν ἢ ὁποία προσφέρει εἰς τὸ κοινὸν ἀμφοτέρας τὰς προαναφερθείσας ὑπηρεσίας μὲ ἔμφασιν ἐπὶ τῆς κατ' οἶκον νοσηλευτικῆς φροντίδος διὰ μερικὰς χώρας καὶ δι' ἄλλας ἐπὶ τῆς προληπτικῆς ὑγεινῆς.

Κατ' οἶκον νοσηλεία

Ἡ κατ' οἶκον νοσηλεία φαίνεται νὰ εἶναι περισσότερο ἀναγκαία εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς ὅλας τὰς κοινωνίας ἡ νοσοκομειακὴ φροντίς ἔχει διαδοθῆ εὐρέως καὶ οἱ χρονίως πάσχοντες καὶ ἀνάπηροι νοσηλεύονται ὄλο καὶ περισσότερο εἰς νοσηλευτικὰ ἰδρύματα. Ἐπὶ πλέον δὲν παύει νὰ ὑπάρχουν ἄτομα τὰ ὅποια προτιμοῦν νὰ παραμένουν εἰς τὰς οἰκίας των, νὰ ἔχουν τὴν φροντίδα τοῦ οἰκογενειακοῦ των ἱατροῦ

ὡς καὶ τὴν φροντίδα μιᾶς ἀδελφῆς, ἢ ὁποῖα ἐπισκέπτεται αὐτοὺς κατὰ κανονικὰ διαστήματα διὰ τὰ τοὺς προσφέρη γενικὴν ἢ εἰδικὴν νοσηλευτικὴν φροντίδα, συμφώνως μὲ τὰς ἰατρικὰς ὁδηγίας.

Ἐπὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἀκόμη κοινότητα καὶ ἐλπίζω νὰ ἔχωμε τοιαύτας καὶ εἰς τὸ μέλλον, εἰς τὰς ὁποίας οἱ υἱοὶ καὶ αἱ κόραι προτιμοῦν νὰ νοσηλεύουν κατ' οἶκον τοὺς ἀνήμπορους γονεῖς, διὰ τὴν εἰδικὴν νοσηλείαν τῶν ὁποίων θὰ χρειασθῆ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν ἢ φροντίς μιᾶς διπλωματούχου ἀδελφῆς.

Τέλος οἰκονομικοὶ παράγοντες ὑπαγορεύουν τὴν ὅσον εἶναι δυνατὸν ἔγκαιρον ἀποχώρησιν τῶν νοσηλευομένων ἐκ τῶν νοσοκομείων ὅταν δὲν ἀπαιτεῖται εἰδικὴ νοσοκομειακὴ φροντίς. Τοιοῦτοτρόπως κατ' οἶκον νοσηλευτικὴ φροντίς φαίνεται νὰ εἶναι μιὰ ὑπηρεσία ἢ ὁποῖα θὰ συνεχίσῃ νὰ ὑφίσταται.

Ἐπηρεσία παρεχόμενα ὑπὸ τῶν Ἐπισκεπτριῶν Δημοσίας Ὑγιεινῆς.

Σήμερον χρησιμοποιεῖται εὐρέως καὶ θὰ χρησιμοποιηθῆται περισσότερο εἰς τὸ μέλλον ἢ Ἀδελφὴ Ἐπισκεπτρία Ὑγιεινῆς, ἢ ὁποῖα εἶναι εἰδικὰ ἐκπαιδευμένη εἰς τὴν ἀνεύρεσιν περιπτώσεων αἰτινῶν ἀπαιτοῦν εἰδικὴν ἰατρικὴν καὶ νοσηλευτικὴν φροντίδα καὶ παρακολούθησιν. Αὕτη εἶναι ἰκανὴ νὰ δώσῃ ἀνάλογη κατευθύνσιν καὶ νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰς ἰατρικὰς ὁδηγίας, νὰ συγκεντρῶνῃ πληροφориὰ καὶ νὰ βοηθῆ τὰ ἄτομα εἰς τὴν λύσιν τῶν προβλημάτων ὑγείας των.

Ἡ Ἐπισκεπτρία ἀδελφὴ θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἐπαρκῶς ἐκπαιδευμένη ἐπὶ ὅλων τῶν θεμάτων ὑγιεινῆς διὰ νὰ ἐργασθῆ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς αὐτῆς μὲ ἀνεξάρτητα ἄτομα καὶ τὰς οἰκογενεῖας των, μὲ ὀργανώσεις ἢ ἰδρύματα, μὲ ομάδας ἀτόμων, ὡς εἶναι οἱ ὑπάλληλοι ἑνὸς ἐργοστασίου, οἱ μαθηταὶ τοῦ σχολείου κλπ. καὶ ταυτοχρόνως νὰ συνεργάζεται μὲ τὰ ἕτερα μέλη τῆς Ὑγειονομικῆς ομάδος καὶ ἑτέρους εἰδικούς μὲ ἀπώτερον σκοπὸν τὴν ἐξασφάλισιν τῆς καλλιτέρας κατὰ τὸ δυνατὸν φροντίδος διὰ τὰ ἄτομα καὶ τὰ ομάδας.

Μερικαὶ αὐθενταὶ εἰς τὴν Δημ. Ὑ-

γιεινῆ φρονοῦν ὅτι ἢ οἱ νοσηλεία θὰ ἔπρεπε νὰ ἦτο ἕνας χωριστὸς κλάδος ἀπὸ αὐτὸν τῆς καθαρῶς Δημοσίας Ὑγιεινῆς, ὅπως εἰς τὴν Ἀγγλίαν π.χ. αἱ Ἀδελφαὶ τῆς Βασιλίσσης καὶ αἱ ἐπισκεπτριαὶ Ὑγιεινῆς, καὶ ὅτι αἱ δραστηριότητες των θὰ πρέπει νὰ γίνωνται ἀπὸ χωριστὰς ομάδας στενῶς συνεργαζομένας μεταξύ των εἰς τὴν ἰδίαν κοινότητα. Μερικοὶ παραδέχονται τὴν συγχώνευσιν τῶν δύο κλάδων, τῶν ὁποίων αἱ δραστηριότητες νὰ φέρονται εἰς πέρας ἀπὸ ἀδελφὰς αἱ ὁποῖαι ἔχουν συγχρόνως μὲ τὴν βασικὴν ἐκπαίδευσιν καὶ εἰδικὴν προετοιμασίαν εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς. Αἱ ἀδελφαὶ αὗται δέον νὰ εἶναι ἰκαναὶ νὰ προσφέρουν συγχρόνως οἱ νοσηλείαν συνδεδασμένην μὲ διδασκαλίαν καὶ καθοδήγησιν τῶν ἀτόμων καὶ οἰκογενειῶν, μὲ κύριον σκοπὸν νὰ διδάξῃ αὐτοὺς νὰ παρέχουν νοσηλευτικὴ φροντίδα εἰς τοὺς ἑαυτούς των. Αἱ ἀδελφαὶ αὗται θὰ εἶναι εἰς θέσιν ν' ἀνακαλύπτουν οἰανδήποτε παρέκκλισιν ἐκ τοῦ φυσιολογικοῦ, περιπτώσεις αἱ ὅποιαι χρήζουσιν ἰατρικῆς φροντίδος, συμβάλλουσαι οὕτω εἰς τὴν ἀσφαλεστέραν θεραπείαν τῶν ἀσθενῶν, τὴν πρόληψιν ἐπιπλοκῶν καὶ περιορισμὸν τῶν περιπτώσεων λοιμωδῶν νόσων.

Φαίνεται νὰ εἶναι ἀρεστὴ ἀπὸ ὅλας τὰς χ ρ α ς ἢ ἰδέα μιᾶς καλῶς ἐκπαιδευμένης Ἀδελφῆς Ἐπισκεπτρίας διὰ τὴν οἱ νοσηλείαν καὶ τὴν παροχὴν συγχρόνως ἐργασίας πολυδυνάμου ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς καὶ τοῦτο διότι:

α) Θεωρεῖται εὐκολώτερον νὰ ἀνευρίσκωμεν περιπτώσεις, νὰ συζητῶμεν, νὰ διδάσκωμεν καὶ νὰ κατευθύνωμεν ἕνα πρόσωπον ἢ μίαν οἰκογένειαν καθ' ὃν χρόνον προσφέρομεν οἱ νοσηλείαν.

β) Ἡ οἰκογένεια μὲ μεγαλύτερη εὐκολία δέχεται ἕνα παρὰ περισσότερα πρόσωπα.

γ) Σύμφωνα μὲ τὰς συγχρόνους τάσεις πρὸς παροχὴν ὠλοκληρωμένων ὑγειονομικῶν ὑπηρεσιῶν ἐλαττοῦται ἢ τὰς τῶν νὰ χωρίζωμε μὲ σαφεῖς διαχωριστικὰς γραμμάς τὴν θεραπευτικὴν ἀπὸ τὴν προληπτικὴν νοσηλευτικὴν φροντίδα. Σήμερον δίδεται ἔμφασις ἀπὸ τὰς ὑπηρεσίας τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς εἰς τὴν Ὑγειονομικὴν διαφώτισιν καὶ πρόληψιν.

δ) Θεωρείται οικονομικώτερον. Ο τελευταῖος αὐτὸς λόγος ἀπαιτεῖ μελέτη καὶ μιὰ ἔρευνα δύναται νὰ δώσῃ τὴν ὀρθὴν ἀπάντησι.

Διοικήσεις Ὑπηρεσιῶν Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν.

Οἱ τύποι ὀργανώσεως εἰς τὴν διοίκησιν τῶν Ὑπηρεσιῶν Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν ποικίλλουν εἰς τὰς διαφόρους χώρας. Αἱ ὑπηρεσίαι Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν μπορεῖ νὰ εἶναι Κρατικαὶ ἢ Ἰδιωτικαὶ τοιαῦται (Visiting Nurses Association ἀνεξάρτητοι ἢ ἀποτελοῦσαι κλάδον τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς.

Εἰς ὠρισμένας χώρας ἐπίσης διαιροῦν τὰς εὐθύνας τῆς διοικήσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν νοσοκόμων ἐπὶ α) Ἐθνικοῦ, β) Περιφερειακοῦ καὶ γ) Τοπικοῦ ἐπιπέδου. Ἐπὶ ἐκάστου ἐπιπέδου ἡ νοσηλευτικὴ ὑπηρεσία διαιρεῖται εἰς 3 τμήματα. α) Τμῆμα νοσηλευτριῶν Ἀδελφῶν Νοσηλευτικῶν Ἰδρυμάτων, β) Τμῆμα Ἐπισκεπτριῶν Δημοσίας Ὑγιεινῆς καὶ γ) Τμῆμα Ἐκπαιδεύσεως νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ. Ἐκάστου τμήματος προΐσταται ἀδελφὴ εἰδικῶς ἐκπαιδευμένη εἰς τὸν ἀνάλογον τομέα.

Φαίνεται ὅτι εἶναι ἀπαραίτητος ἡ ὕπαρξις Γενικῆς Διευθυνούσης Ἀδελφῆς ἐπὶ ἔθνικοῦ ἐπιπέδου διὰ νὰ ἐπιτυγχάνεται ὁ συντονισμὸς ὅλων τῶν νοσηλευτικῶν δραστηριοτήτων. Ἀπὸ τὴν Γενικὴν Διευθύνουσα ξεκινᾷ σειρά κατευθύνσεων ὅσον ἀφορᾷ τὰς Ἐπισκεπτρίας Ἀδελφὰς κατ' εὐθειᾶν πρὸς τὰς Ἐπιθεωρητρίαις Ἐπισκεπτριῶν, τὰς προΐσταμένας Ἐπισκεπτρίας καὶ ἀδελφὰς Ἐπισκεπτρίας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπιθεωρητριῶν Ἐπισκεπτριῶν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑγιεινὴν θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας, τὴν ἔκτασίν τῆς, τὸν πληθυσμὸν ποὺ ἐξυπηρετεῖται ὑπὸ τῶν ὀργανωμένων ὑπηρεσιῶν τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς, τὸν ἀριθμὸν τῶν τοπικῶν προΐσταμένων Ἐπισκεπτριῶν, τὴν προετοιμασίαν καὶ ἱκανότητα αὐτῶν, τὴν πιθανότητα διορισμοῦ Ἐπιθεωρητριῶν καὶ τὴν προσφορὰν καλῶς εἰδικευμένων Ἐπισκεπτριῶν διὰ νὰ διορισθοῦν ὡς Ἐπιθεωρητρίαι.

Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἐπὶ Ἐθνι-

κοῦ, Περιφερειακοῦ καὶ Τοπικοῦ ἐπιπέδου, αἱ κατέχουσαι ἡγετικὰς θέσεις Ἐπισκεπτριῶν Ὑγιεινῆς, πρέπει νὰ εἶναι μετεκπαιδευμένοι καὶ ἱκανοὶ νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὸν προγραμματισμὸν, τὴν ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν τῶν ὑπηρεσιῶν καὶ νὰ ἐπιτύχουν τὰ ποιοτικὰ καὶ ποσοτικὰ σταθμὰ (Standards) τῶν ὑποδειγματικῶν Κέντρων Δημοσίας καὶ Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς. Οἱ ἐργαζόμενοι ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ἐπιπέδου δύνανται νὰ συμμετέχουν ἐνεργῶς εἰς τὸν προγραμματισμὸν τῶν ὑπηρεσιῶν Ἐπισκεπτριῶν, νὰ ἐνημερώνουν τὰς ἀρχὰς τῆς δημοσίας ὑγιεινῆς ἐπὶ τῶν θεμάτων ἅτινα ἐπηρεάζουν τὰς παρεχομένας ὑπ' αὐτῶν ὑπηρεσίας, νὰ μεριμνοῦν διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν συνθηκῶν ἐργασίας, διαβαθμίσεως καὶ μισθοδοσίας καὶ νὰ συμβάλλουν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν ἱκανοποιητικῶν συνθηκῶν διὰ τὸ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν ἐν γένει τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς. Αἱ ἐπὶ τῶν διαφόρων ἐπιπέδων ὑπηρετοῦσαι ὑπεύθυνοι Ἐπισκέπτριαι (Ἐπιθεωρητρίαι, Προϊστάμεναι) δεόν ὅπως εἶναι πάντα ἔτοιμαι νὰ ὑπερασπίσουν τὰ δικαιώματα τῶν Ἀδελφῶν τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς καὶ νὰ ἐξυψώσουν τὸ ἐπάγγελμά των ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Αἱ ἐπὶ ὅλων τῶν ἐπιπέδων ὑπεύθυνοι Ἐπισκέπτριαι πρέπει ν' ἀναζητοῦν καὶ ἐπιδιώκουν ἱκανοποιητικὴν συνεργασίαν μετὰ τοὺς ἐπιστημονικοὺς καὶ Διοικητικοὺς διευθυντάς, τοὺς ὁποίους αὐταὶ ὀφείλουν νὰ ἐνημερώνουν ἐπὶ πάσης δυσκολίας διοικητικῆς φύσεως ἢ νὰ ἐκθέτουν εἰς αὐτοὺς τὰς ἀπόψεις των καὶ τρόπους ἐπιλύσεως διαφόρων προβλημάτων τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐπίβλεψις Ἐπισκεπτριῶν
Δημοσίας Ὑγιεινῆς

Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἀπαιτεῖται ἐπιδέξια ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπίβλεψις τῶν Ἐπισκεπτριῶν Δημοσίας Ὑγιεινῆς. Ἰκανοὶ προΐσταμεναι, καλῶς κατηρτισμένοι καὶ ἐνημερωμένοι εἰς τὰς προόλους τῆς Δημοσίας Ὑγιεινῆς καὶ αἱ ὁποῖαι ἔχουν συνεργασίαν μετὰ τὰς διαφόρους ἀδελφὰς, τὰς Ἐπιθεωρητρίαις Ἐπισκεπτρίας καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς ομάδος τῆς Δημ. Ὑ-

γεινῆς, εἶναι ἀπαραίτητοι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Προϊσταμένων πρέπει νὰ εἶναι εἰς ἱκανοποιητικὴν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀδελφῶν, ὥστε νὰ συμπληρῶνται τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα ὑπάρχουν εἰς τὰς περισσοτέρας ὑπηρεσίας, ὀφειλόμενα εἰς τὸν περιορισμένον ἀριθμὸν τῶν Ἐπισκεπτριῶν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν ὀλιγώτερον κατηρτισμένου νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ, τὸ ὁποῖον μόνον ὑπὸ ἱκανὴν ἐπίβλεψιν καὶ καθοδήγησιν δύναται νὰ προσφέρῃ ἱκανοποιητικὴν ὑπηρεσίαν. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἐνθαρρύνουν τὸ προσωπικόν των εἰς τὸ νὰ βελτιώνουν τὰς ὑπηρεσίας των πρὸς τὸ κοινόν. Ἡ προϊσταμένη Ἐπισκέπτρια εἶναι ἡ ἀμέσως ἐργαζομένη μὲ τὰς ἐπισκεπτρίας τῶν τομέων. Ὡς ἐκ τούτου σχηματίζει προσωπικὴν γνώμην διὰ κάθε Ἐπισκέπτριαν ἐργαζομένην ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψίν της καὶ διὰ τὴν ποιότητα τῆς παρεχομένης ὑπ' αὐτῆς ὑπηρεσίας. Αὕτη βοηθεῖ τὰς Ἐπισκεπτρίας νὰ ὑπερνικήσουν τὶς ἀναφνόμενες δυσκολίες κατὰ τὴν ἐργασίαν των καὶ εἰσηγεῖται τοὺς τρόπους καλυτερεύσεως τῶν συνθηκῶν ἐργασίας αὐτῶν εἰς τὴν Ἐπιθεωρητήριαν Ἐπισκέπτριαν, εἰς τὴν δικαιοδοσίᾳ της ὁποίας ὑπάγεται.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν, τῶν ἐργαζομένων ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν μιᾶς προϊσταμένης, ἐξαρτᾶται κυρίως ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν Ἐπισκεπτριῶν, τὴν ποιότητα τῆς παρεχομένης ὑπ' αὐτῶν ὑπηρεσίας, τὴν ἀνάγκην ἢ μὴ ἐπισταμένης ἐπιβλέψεως αὐτῶν, τὴν ἔκτασιν τῆς περιφερείας δι' ἣν ἔχει ἀρμοδιότητα ἢ Ὑγειονομικὴ Ὑπηρεσία εἰς ἣν ἐργάζεται, τὰ μέσα ἐπικοινωνίας καὶ τέλος τὴν δυνατότητα χρησιμοποίησεως κατηρτισμένων προϊσταμένων. Ἐχομεν τὴν γνώμην ὅτι τὸ ὀλιγώτερον εἰς κάθε 5 ἐπισκεπτρίας δέον ὅπως διορίζεται μία προϊσταμένη.

Χρῆσις εἰδικῶν Συμβούλων

Εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑγεινήν, ὅπως αὕτη ἐκτελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ γενικευμένων Ἐπισκεπτριῶν, εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ χρησιμοποιήσωμε εἰδικούς συμβούλους οἱ ὁποῖοι θὰ χρησιμοποιῶνται ἀποκλειστικὰ διὰ συμβουλευτικὴν ἐργασίαν διὰ τὰς ἀδελφὰς Ἐπισκεπτρίας καὶ Προϊ-

σταμένας αὐτῶν. Ἐπίσης δύναται νὰ συνεισφέρουν σημαντικὰ εἰς τὸν προγραμματισμὸν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν ἰδικῶν προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ. Ταῦτα δύναται νὰ τεθοῦν ἐπὶ ἐθνικοῦ ἢ περιφερειακοῦ ἐπιπέδου, ἀναλόγως τῶν χωρῶν.

Ἐκπαίδευσις τῶν Ἀδελφῶν Δημοσίας Ὑγεινῆς.

Ἐὰν ἡ ἀδελφὴ ἐπισκέπτρια πρόκειται νὰ προσφέρῃ νοσηλευτικὴ φροντίδα οἴκοι καὶ νὰ κάμῃ ὀλίγη δημοσίᾳ ὑγεινῇ δύναται νὰ εἶναι διπλωματοῦχος ἀδελφή, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς τὸ βασικὸν πρόγραμμα πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν μαθήματα σχετικὰ μὲ τὴν Δημοσίαν Ὑγεινήν ὅπως «Ὁ ρόλος τῆς Ἐπισκεπτρίας Ἀδελφῆς», «Τεχνικὴ ἐπισκέψεως καὶ διδασκαλίας», «Κοινωνικὴ καὶ Δημ. Ὑγεινή», «Ὁργάνωσις καὶ Διοικήσις Δημοσίας Ὑγεινῆς» κλπ. καὶ τουλάχιστον δέμηνον πρακτικὴ ἐξάσκησις εἰς μίαν ὑπηρεσίᾳ Δημοσίας Ὑγεινῆς.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ὑπηρεσίας Δημοσίας Ὑγεινῆς, ἐνθα γίνεται πρόληψις ἀνεξάρτητα μὲ τὴν οἴκοι νοσηλείαν ἢ συμπεριλαμβάνει αὐτὴν ἀλλὰ δίδει περισσοτέραν ἔμφασιν εἰς τὴν πρόληψιν μᾶλλον παρὰ εἰς τὴν θεραπείαν, πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦμε διπλωματοῦχος ἀδελφὰς μὲ εἰδίκευσιν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑγεινήν ἢτοι Ἐπισκεπτρίας ἀδελφὰς κατηρτισμένας συμφώνως πρὸς τὰ κριτήρια τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑγεινήν ἐκάστης χώρας. Αὕτη ἢ ἐκπαίδευσις ποικίλλει ἀπὸ χώρας εἰς χώραν ἀπὸ 6 μηνῶν ἕως τριῶν ἐτῶν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα π.χ. αἱ ἀδελφαὶ Δημοσίας Ὑγεινῆς ἐκπαιδεύονται εἰς εἰδικὰς σχολὰς αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Σχολαὶ Νοσοκόμων καὶ Ἐπισκεπτριῶν Ἀδελφῶν. Τὸ πρόγραμμα αὐτῶν τῶν σχολῶν συμπεριλαμβάνει τὸ βασικὸν πρόγραμμα σχολῶν Νοσοκόμων τὸ ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ ἐπὶ πλέον κατάρτισιν εἰς τὴν Δημοσίαν Ὑγεινήν.

Ἡ διάρκεια ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰς ἐν λόγω Σχολὰς εἶναι 33 πλήρεις μῆνες.

Αἱ ἀπόφοιτοι λαμβάνουν διττὸ δίπλωμα, τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπει εἰς αὐτὰς νὰ ἐργά-

ζωνται εἰς τὰ Νοσοκομεῖα ὡς νοσηλεύ-
τριαι καὶ εἰς τὰ Κέντρα Δημοσίας Ὑ-
γειωνῆς ὡς πολυδύναμοι Ἐπισκέπτριαι.

Αἱ Προϊστάμεναι Ἐπισκεπτριῶν πρέ-
πει νὰ εἶναι εἰδικὰ ἐκπαιδευμένοι καὶ εἶναι
ἐπιθυμητὸν νὰ ἔχουν μετεκπαίλευσι εἰς
τὴν τεχνικὴν τῆς ἐπιβλέψεως. Μία ἀπὸ
τὰς πλέον κοινὰς τάσεις εἰς ὅλας τὰς
χώρας εἶναι νὰ ιδρύουν ἰδικὴν των σχο-
λὴν μετεκπαιδύσεως καὶ εἶναι παραδε-
κτὸν ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον αἱ διπλωμα-
τοῦχοι νὰ μετεκπαιδεύονται εἰς τὴν ἐπί-
βλεψι, διοίκησι καὶ διδασκαλία. Ἐπίσης
αἱ ἰθύνουσαι Ἐπισκεπτριῶν (Γενικὴ Διευ-
θύνουσα, Ἐπιθεωρήτριαι, Προϊστάμεναι)
πρέπει νὰ ἔχουν ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν Διοί-
κησι, πείραν εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ ἔργου
τῆς Ἐπισκεπτρίας καὶ νὰ εἶναι προικι-
σμένοι μὲ διοικητικὰς ἰκανότητας καὶ εἰς
ὑψηλὸν βαθμὸν ἐπιδεξιότητος εἰς τὶς ἀν-
θρώπινες σχέσεις.

Ἐπιμύρφωσις ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ.

Μὲ τὴν ἐξέλιξι τῆς ἰατρικῆς καὶ νοση-
λευτικῆς φροντίδος καὶ τὰς διαφόρους τά-
σεις τῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Δημοσίας Ὑ-
γειωνῆς, εἶναι καταφανὴς ἡ ἀνάγκη τῆς
συνεχοῦς ἐπιμορφώσεως τῶν ἀδελφῶν Ἐ-
πισκεπτριῶν καθὼς ἐπίσης καὶ ἐκείνων
αἱ ὁποῖαι κατέχουν διοικητικὰς θῆσεις εἰς
τὴν Δημοσίαν Ὑγειωνὴν ὑπὸ ἐνὸς καλῶς
ὀργανωμένου προγράμματος ἐπιμορφώ-
σεως ἐν ὑπηρεσίᾳ, τὸ ὁποῖον νὰ συμπερι-
λαμβάνη διαλέξεις καὶ συνεδριάσεις καθ'
ὀμάδας, ὥστε αἱ ἀδελφαὶ νὰ ἔχουν τὴν
εὐκαιρίαν ν' ἀνταλλάσσουν ἰδέας καὶ ἐμ-
πειρίας, νὰ ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὰς γνώ-
σεις τῶν συναδέλφων των τῶν ἐργαζομέ-
νων εἰς εἰδικὰς ὑπηρεσίας καὶ νὰ πλουτί-
ζουν τὰς γνώσεις των ἐπὶ τῶν ὀλιγώτερον
γνωστῶν τομέων τῆς Δημοσίας Ὑγειωνῆς.

Οἱ ἰθύνοντες τὴν πρακτικὴν
ἐκπαίδευσιν εἰς τὴν Δη-
μοσίαν Ὑγειωνήν.

Τὸ Νοσηλευτικὸν Προσωπικὸν τῆς ὑ-
γειονομικῆς ὑπηρεσίας πρέπει νὰ μοιρά-
ζεται τὴν εὐθύνη καὶ νὰ παρέχη ὑπηρε-
σίας καὶ βοήθειαν εἰς ὅλων τῶν εἰδῶν
τὰς μαθητριάς αἱ ὁποῖαι προσέρχονται εἰς
τὴν ὑπηρεσίαν διὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν εἰς

τὴν Δημ. Ὑγειωνὴν ἢ διὰ νὰ παρακολου-
θήσουν τὴν ἐργασία τῶν Ἐπισκεπτριῶν
Ἀδελφῶν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἰς τὰς
περισσότερας περιπτώσεις ὑπεύθυνοι διὰ
τὰς ἐκπαιδευτικὰς δραστηριότητας εἶναι
αἱ Σχολαὶ ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται, αἱ
ὁποῖαι εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδικὰς
των διδασκούσας αἱ ὁποῖαι παρακολου-
θοῦν τὰς μαθητριάς των κατὰ τὴν ἐκπαί-
δευσίν των. Πρέπει νὰ ἀναφέρω ἐπίσης
τὴν σπουδαιότητα τῆς στενῆς συνεργα-
σίας καὶ τῆς ὀμαδικῆς τοιαύτης μεταξὺ
τοῦ Νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ τῆς Ὑπηρε-
σίας Δημ. Ὑγειωνῆς, τῶν ἄλλων μελῶν
τῆς ὀμάδος τῆς Δημ. Ὑγειωνῆς, μεθ' ἐτέ-
ρων ἰδρυμάτων ἢ ὀργανισμῶν ἐχόντων
σχέσιν μὲ τὴν Ὑγειωνὴν ἢ τὴν Κοινωνικὴν
Πρόνοια, μετὰ τῶν ἰδιωτῶν ἰατρῶν καὶ
ἄλλων εἰδικῶν ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ
ὄσον τὸ δυνατὸν καλυτέρα φροντίς διὰ τὰ
ἄτομα καὶ τὰς οἰκογενείας.

Εἶναι ἐπίσης ἀπαραίτητον νὰ στρέψω-
μεν τὴν προσοχήν μας διὰ τὴν παροχὴν
ἐπαρκῶν ὑπηρεσιῶν παρ' Ἐπισκεπτριῶν
Ἀδελφῶν εἰς τὰς Ἀγροτικὰς περιοχάς, αἱ
ὁποῖαι νὰ καλύπτουν ὅλας τὰς ἀνάγκας
τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ. Ἐπειδὴ εἶναι
περισσότερον δύσκολον διὰ τὸν ἀγροτικὸν
πληθυσμὸν νὰ λαμβάνη ἐπαρκῆ νοσοκο-
μειακὴ φροντίδα καὶ ἰδιαίτερα εἰς χώρας
εἰς τὰς ὁποίας τὰ μέσα ἐπικοινωνίας εἶναι
περιορισμένα καὶ δύσκολα, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον εἰς περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας
ἡ νοσηλεία ἐν τῷ νοσοκομείῳ δὲν εἶναι
ἐπαρκῆς, εἶναι φρόνιμον νὰ χρησιμοποιῆ-
ται μία Ἀδελφὴ Δημοσίας Ὑγειωνῆς δι'
ὅλας τὰς ἐργασίας, συμπεριλαμβανομένης
τῆς οἴκοι νοσηλευτικῆς φροντίδος. Δὲν
πρέπει νὰ παραβλέπωμεν τὴν σπουδαιό-
τητα τῆς χρησιμοποίησεως μαίας εἰς τὰς
ἀγροτικὰς κοινότητας, ἂν καὶ κατὰ τὴν
γνώμην μου εἶναι ἰδεώδες ἡ Ἀδελφὴ τῆς
Δημοσίας Ὑγειωνῆς νὰ ἔχη ἐκπαιδευθῇ
καὶ ὡς μαῖα.

Ἡ Δημοσία Νοσηλευτικὴ ἐξελίσσεται
καὶ θὰ ἐξελίσσεται, διότι ἡ ἰατρικὴ ἐπι-
στήμη προοδεύει, αἱ συνθήκαι ἐργασίας
καὶ ζωῆς ἀλλάσσουν καθημερινῶς καὶ ἡ
ὀργάνωσις τῆς Δημοσίας Ὑγειωνῆς ἀυξά-
νει τὰς δραστηριότητας της καὶ διότι ὄλο
καὶ περισσότερο, ἡ ἀδελφὴ τῆς Δημοσίας

Ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν τῆς Δημοσίας Ἐπισημοσύνης. Ἡμεῖς αἱ Ἀδελφαὶ Ἐπισκέπτριαί τῆς Δημοσίας Ἐπισημοσύνης, πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπὸ ὄφιν μας αὐτὸ καὶ νὰ εἴμεθα πρό-

θυμοὶ νὰ προσαρμόσωμεν τὰς ὑπηρεσίας μας καὶ ἐπιδιώξεις μας, ἀφοῦ ἐν συνεργασίᾳ ἀποφασίσωμεν ὥστε ἡ συμβολὴ μας εἰς τὴν προάσπισιν τῆς ὑγείας νὰ εἶναι ἢ περισσότερον ἐνδεικνυομένη.

ΒΕΛΤΙΩΣΙΣ ΤΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ ΕΝ Τῷ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙῳ

Ὁμιλία τῆς Miss WONIEERED W. LOGAN, Καθηγ. Νοσηλευτικῶν Σπουδῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Ἐδιμβούργου

Ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις ἀπαιτεῖ ὄλον ἐν μεγαλυτέρας δαπάνας καὶ καλλίτερα εἰδικευμένο προσωπικό. Πόσον ἀποδοτικὰ χρησιμοποιοεῖται τοῦτο (καὶ κατὰ πόσον ὠφελεῖ τοὺς ἀσθενεῖς) εἶναι ὡς ἐκ τούτου μεγάλης οἰκονομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς σπουδαιότητος.

Εἶναι ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετάσωμεν τρόπους διὰ τῶν ὁποίων τὰ νοσοκομεία συνέβαλον εἰς τὴν κοινωνίαν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. Ὡς ἐκ τούτου ἀναφέρομεν ἐν συντομίᾳ ὠρισμένα παραδείγματα.

Ἀνάγκη νοσοκομειακῆς περιθάλψεως

Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ναοὺς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔκειντο εἰς σημεῖα τὰ ὁποῖα ἐμεῖς σήμερον θὰ ἐθεωρούσαμε ὡς κέντρα ὑγείας, κάπου εἰς μίαν κοιλάδα πλησίον τῆς θαλάσσης ἢ εἰς τοὺς λόφους κοντὰ σὲ μιά πηγὴ, καὶ τὰ ὁποῖα προσέφερον συγχρόνως μὲ τὴν φροντίδα εἰς τοὺς νοσοῦντας, ψυχαγωγίαν εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, εἰς γειτονικὸν θέατρον.

Τὰ Ῥωμαϊκὰ νοσοκομεία προωρίζοντο πρωτίστως διὰ τοὺς πολυτίμους σκλάβους καὶ στρατιώτας. Ἡ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν τῆς δύναμιν καὶ ὁ στρατιώτης ἦτο ἓνας πολίτης μεγάλης ἀξίας, ὁ ὁποῖος ἔπρεπε νὰ τύχη φροντίδος.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Μεσαίωνος, τὸ Νοσοκομεῖον ἐχρησίμευε ὡς ξενῶν δι' ὄλους τοὺς ὁδοιπόρους, διότι ἡ φιλοξενία θεωρεῖται ὡς ἱερὰ Χριστιανικὴ ὑποχρέωσις. Εἰς αὐτὸ τὸ ἄσυλον ἢ Νοσοκομεῖον προσεφέρετο φροντίς μᾶλλον, παρά θεραπεία. Διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ σώματος,

ὡσάκις αὕτη ἦτο δυνατὴ, ἀλλὰ πρωτίστως διὰ τὴν ἀναζωογόνησιν τῆς ψυχῆς.

Τὸ Leprosarium εὑρίσκετο βεβαίως ἐκτὸς τῶν τειχῶν τῆς πόλεως - τόπος διαχωρισμοῦ.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα, εἰς πολλὰς δυτικὰς χώρας τὸ Νοσοκομεῖον ἐθεωρεῖτο συνήθως χῶρος ὅπου κανεὶς ἐπήγαινε διὰ νὰ ἀποθάνῃ. Ἀσχέτως πρὸς τὴν διάθεσιν τοῦ προσωπικοῦ, ἔμφασις δὲν ἐδίδετο ἐπὶ τῆς θεραπείας.

Νέα τεχνικὴ μετέφερε τὴν χειρουργικὴν ἀπὸ τὸν ἀπλοῦν ἀκρωτηριασμόν καὶ ἀφαίρεσιν τῶν νοσοῦντων ὀργάνων, εἰς τὴν θεραπείαν διορθώσεως, ἀντικαταστάσεως, πλαστικῆς.

Ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἀντισηπτικῆς τεχνικῆς ἀπηλευθέρωσε τὸν χειρουργὸν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν τῆς θανατηφόρου τραυματικῆς μολύνσεως, καὶ ἀργότερον μὲ τὴν εἰσαγωγὴν ἀσηψίας καὶ τὴν χρῆσιν τῶν ἀναισθητικῶν, μακρὰ καὶ πολὺπλοκαὶ χειρουργικαὶ ἐπεμβάσεις κατέστησαν δυναταί.

Ἀνακαλύψεις ὑπὸ μικροβιολόγων, καὶ ἡ ἐμφάνισις τῶν ἰσχυρῶν καὶ ταχείας δράσεως φαρμάκων ὠδήγησαν εἰς τὸν ἄνευ προηγουμένου ἔλεγχον τῆς μολύνσεως. Εἶναι ἓνας συνδυασμὸς παραγόντων — ἐπιστημονικῶν, τέλειος ἐξοπλισμὸς, ἀπαιτῶν εἰδικὸν οἶκημα, καλὴν διαφώτισιν τοῦ κοινοῦ — οἱ ὁποῖοι μετέτρεψαν τὴν εἰκόνα τοῦ Νοσοκομείου τοῦ 19ου αἰῶνος ἀπὸ ἀποκρουστικὸν χῶρον θανάτου εἰς ἐν Ἰδρυμα ὅπου ἡ ἔμφασις δίδεται εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς.